

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 112 | 8-14 Ağustos 2022

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 15 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

12 Ağustos: Anayasa Mahkemesi, tutuklu Kürt siyasetçi Aysel Tuğluk'un tahliyesi için yapılan bir başvuruyu reddederken, Tuğluk'un hastanede nörolojik ve psikiyatrik muayene görmesi gerektiğine hükmetti. Demans belirtileri gösterdiği duyurulan Tuğluk için avukatları ve insan hakları grupları defaatle serbest bırakılması çağrısında bulunmuştu.

13 Ağustos: Elazığ'daki bir cezaevinde 68 yaşındaki ağır engelli ve hasta mahkum Zülfü Yıldırım hayatını kaybetti. Resmi makamlar ölüm nedeninin kalp krizine bağlı düşme olduğunu duyurdu.

14 Ağustos: Ankara'daki bir cezaevi, hükümlü Kürt siyasetçi ve eski Ağrı Belediye Başkanı Mukaddes Kubilay'ın şartlı tahliyesini, diğer mahkumların aile üyeleriyle selamlaştığı gerekçesiyle reddetti.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

10 Ağustos: Anayasa Mahkemesi, 2013 yılındaki Gezi Parkı gösterileri sırasında polisler tarafından öldürülen üniversite öğrencisi Ali İsmail Korkmaz'a ilişkin bir davada yaşam hakkı ihlali bulunmadığına hükmetti. Mahkeme, olayda rol oynayan polis memurunun işkence yasağı ihlali suçlamasıyla yargılanması gerektiğine ve Korkmaz'ın ailesine tazminat ödenmesine karar verdi.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

9 Ağustos: Muğla'da polis, bir otel inşaatına karşı düzenlenen bir protestoya müdahale ederek 15 kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

9 Ağustos: İstanbul'da polis, bir sol örgüt militanı için düzenlenen cenaze törenine müdahale ederek 10 kişiyi gözaltına aldı.

10 Ağustos: Batman Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantısını 10 gün boyunca yasakladı.

11 Ağustos: İstanbul'da polis, açlık grevi yapan bir mahkumu desteklemek için gösteri düzenleyen iki kişiyi gözaltına aldı.

11 Ağustos: İstanbul'da polis, bir işçi protestosuna müdahale ederek 12 kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

11 Ağustos: Balıkesir'deki bir ilçe kaymakamlığı, ilçede düzenlenmesi planlanan bir müzik festivalini, kamu huzurunu gerekçe göstererek yasakladı.

11 Ağustos: İzmir'de polis, bir sol örgüt militanı için düzenlenmesi planlanan bir cenaze törenine engel olmak üzere bir sol partinin binasına baskın düzenledi ve 20 kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

11 Ağustos: Tekirdağ'da polis, açlık grevi yapan bir mahkuma destek için gösteri yapmayı planlayan 10 aktivisti geçici olarak gözaltına aldı.

11 Ağustos: İstanbul'da bir ilçe kaymakamlığı, ilçede her türlü açık hava toplantısını bir ay süreyle yasakladı. Yasaklama kararı, ilçede işçiler tarafından bir inşaat şirketine karşı düzenlenen protestoların ardından geldi.

12 Ağustos: İstanbul'da polis, bir işçi protestosuna müdahale ederek 10 kişiyi gözaltına aldı.

13 Ağustos: İstanbul'da polis, bir sol örgüt militanını anmak için düzenlenen bir gösteriye müdahale ederek 23 kişiyi gözaltına aldı.

13 Ağustos: İstanbul'da polis, hasta mahkumlar için düzenlenen bir gösteriye müdahale ederek 40 kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

8 Ağustos: Bir İstanbul mahkemesi, ünlü din adamı Ahmet Mahmut Ünlü'nün yakınlarına bakanlık inşaat ihaleleri verildiği iddialarına ilişkin 23 habere erişim engeli getirdi.

9 Ağustos: Bir İstanbul mahkemesi, yüksek yargı üyesi Ömer Faruk Aydın'ın savcılık yaptığı dönemde Gülen hareketi üyesi olmakla suçladığı ve yargıladığı bir hastane başhekiminin yerine Aydın'ın eşi Nermin Aydın'ın getirildiği iddialarına ilişkin üç habere erişim engeli getirdi.

9 Ağustos: İstanbul savcılarını, bir lig maçı sırasında cumhurbaşkanına hakaret içeren tezahüratlar yaptıkları iddiasıyla bir grup futbol taraftarı hakkında soruşturma başlattı. Soruşturma kapsamında savcılar, polis birimlerine maça ilişkin görüntüleri inceleyerek

tezahürata katılan taraftarların kimliğini tespit etmeleri talimatı verdi.

10 Ağustos: Cumhurbaşkanının eski avukatının adının karıştığı rüşvet iddialarına ilişkin haber yapan gazeteci Nazan Özcan hakkında savcılar tarafından soruşturma başlatıldı.

10 Ağustos: Bir İstanbul mahkemesi, cumhurbaşkanının eski avukatının adının karıştığı rüşvet iddialarına ilişkin bir habere erişim engeli getirdi.

10 Ağustos: Anayasa Mahkemesi, muhalif gazeteler BirGün, Cumhuriyet ve Evrensel'e verilen reklam yasaklarının ifade ve basın hürriyeti ihlali teşkil ettiğine hükmetti.

10 Ağustos: Savcılar, geçtiğimiz yıl HDP İzmir bürosuna düzenlenen ve bir parti çalışanının ölümüyle sonuçlanan silahlı saldırıya ilişkin yaptığı sosyal medya paylaşımları nedeniyle Ebru Demirtepe isimli bir avukat hakkında soruşturma başlattı.

11 Ağustos: Bir İstanbul mahkemesi, bazı kişilerin Türkiye dışındaki sahte üniversiteler adına istihsal edilen diplomalarla yüksek düzeyli kamu görevlerine getirildiği iddialarına ilişkin bir habere erişim engeli getirdi.

12 Ağustos: İstanbul'da polis, bir işçi protestosunu takip etmek üzere protesto alanında bulunan gazeteci Zeynep Kuray'ı göstericilerle birlikte gözaltına aldı.

12 Ağustos: Bir grup Kürt müzisyen, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı zabıtalardan tarafından sokakta Kürtçe müzik yapmalarının engellendiğini duyurdu.

13 Ağustos: Gazeteci Ebru Uzun Oruç, kendisinin ve ailesinin İstanbul'da bir silahlı saldırıya uğradığını duyurdu. Oruç tarafından yakın zamanda gerçekleştirilen sokak röportajlarında iktidar partisi ortağı aşırı sağcı siyasetçi Devlet Bahçeli'ye yönelik eleştiriler yer almıştı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

10 Ağustos: Boğaziçi Üniversitesi yönetimi, akademisyen Can Candan'ın üniversiteden ihracına ilişkin olarak idari mahkemeler tarafından yürütmeyi durdurma kararı verilmesine rağmen, Candan'ın iş akdini uzatmayı reddetti.

11 Ağustos: İstanbul savcıları, Nisan 2022'de İstanbul'daki bir cezaevinde yaşanan bir işkence hadisesinin ardından intihar eden mahkum Ferhan Yılmaz'a ilişkin dosyada takipsizlik kararı verdi.

KÜRT AZINLIK

9 Ağustos: Batman'da polis, HDP il yöneticisi Sezgin Yavuz'u gözaltına aldı.

11 Ağustos: Şırnak'ta polis, HDP il yöneticisi Sabuha Akdağ'ı gözaltına aldı.

12 Ağustos: Anayasa Mahkemesi, tutuklu Kürt siyasetçi Aysel Tuğluk'un tahliyesi için yapılan bir başvuruyu reddederken, Tuğluk'un hastanede nörolojik ve psikiyatrik muayene görmesi gerektiğine hükmetti.

12 Ağustos: Bir grup Kürt müzisyen, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı zabıta tarafından sokakta Kürtçe müzik yapmalarının engellendiğini duyurdu.

13 Ağustos: Hakkari'de polis, aralarında HDP il yöneticilerinin de yer aldığı dokuz kişiyi gözaltına aldı.

14 Ağustos: Hükümlü Kürt siyasetçi Mehmet Candemir, Giresun'da hapsedildiği cezaevinden hastaneye kaldırılmasının ardından hayatını kaybetti. Resmi makamlar ölüm nedenini kalp krizi olarak duyurdu. Candemir, terör örgütü üyeliği suçlamasıyla kendisine verilen 17 yıllık bir hapis cezası nedeniyle cezaevindeydi.

14 Ağustos: Ankara'daki bir cezaevi, hükümlü Kürt siyasetçi ve eski Ağrı Belediye Başkanı Mukaddes Kubilay'ın şartlı tahliyesini, diğer mahkumların aile üyeleriyle selamlaştığı gerekçesiyle reddetti.

14 Ağustos: Mersin, Hatay, Adana, İzmir, Van ve Manisa'da polis HDP üyesi ve yöneticisi 43 kişiyi gözaltına aldı.

DİĞER AZINLIKLAR

12 Ağustos: Bir Rum azınlık derneği, Hz. Meryem'in göğe yükselmesi bayramıyla ilgili olarak düzenlenen geleneksel bir etkinliği, bu yıl resmi makamlara yapılan bazı şikayetler neticesinde iptal etmek zorunda kaldığını açıkladı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

8 Ağustos: Medyada yer alan haberlerde, bir Adana cezaevinde şebeke suyunun iki aydır günde bir saatle sınırlandırıldığı duyuruldu.

8 Ağustos: Bir Afyon cezaevinde, koronavirüs testi pozitif çıkan dört mahkumun, testleri negatif çıkan mahkumlarla aynı koşu tahtasında tutulduğu ve pozitif çıkan mahkumlara tedavi imkanı sunulmadığı duyuruldu.

8 Ağustos: Anayasa Mahkemesi, Mahmud Sıddık Ecevit adlı bir mahkumun görüş haklarının kısıtlanmasının hak ihlali teşkil ettiğine hükmetti.

9 Ağustos: Hükümete muhalif bir dini grubun tutuklu lideri olan Alparslan Kuytul'un avukatı, Kuytul'un aile evinden 900 kilometre uzaklıktaki bir cezaevinde tek kişilik hücrede tutulduğunu ve ailesiyle telefon ve video görüşmelerinin keyfi şekilde kısıtlandığını sosyal medyadan duyurdu.

12 Ağustos: Medyada yer alan haberlerde, Diyarbakır'daki bir kadın cezaevinde mahkumlara yetersiz gıda verildiği ve temizlik malzemesi sağlanmadığı duyuruldu.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

9 Ağustos: Yunanistan tarafından Türk sularına geri itilen üç göçmenin cansız bedeni Türk sahil güvenlik güçleri tarafından bulundu.

12 Ağustos: Yunan hükümeti, Türkiye-Yunanistan sınırı üzerinde Türkiye egemenliğine ait bölgedeki bir nehir adacıkta mahsur kaldığı iddia edilen yaklaşık 40 göçmenin kurtarılması için Türkiye makamlarına çağrıda bulundu.

13 Ağustos: Bolu'da dört Suriyeli mülteci ırkçı bir grubun saldırısına uğrayarak yaralandı. Olayla ilgili olarak dört kişi gözaltına alındı ve tutuklandı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

10 Ağustos: Bir hukuk bürosu, müvekkili Mehdi Mıhçı'nın İstanbul'da polis tarafından gözaltına alınmasının ardından işkence ve kötü muameleyle maruz kaldığını duyurdu.

10 Ağustos: Anayasa Mahkemesi, 2013 yılındaki Gezi Parkı gösterileri sırasında polisler tarafından öldürülen

üniversite öğrencisi Ali İsmail Korkmaz'a ilişkin bir davada yaşam hakkı ihlali bulunmadığına hükmetti. Mahkeme, olayda rol oynayan polis memurunun işkence yasağı ihlali suçlamasıyla yargılanması gerektiğine ve Korkmaz'ın ailesine tazminat ödenmesine karar verdi.

11 Ağustos: Konya'daki bir cezaevinde gardiyanlar mahkumların çarşaf ve battaniyelerine el koydu. Olay sırasında itirazda bulunan mahkumlar hakkında cezaevi yönetimi tarafından disiplin soruşturması başlatıldı. Ayrıca, söz konusu kötü muameleyi yakınlarına telefonda anlatmak isteyen mahkumların görüşmeleri yarıda kesildi.

11 Ağustos: İstanbul savcılığı, Nisan 2022'de İstanbul'daki bir cezaevinde yaşanan bir işkence hadisesinin ardından intihar eden mahkum Ferhan Yılmaz'a ilişkin dosyada takipsizlik kararı verdi.

11 Ağustos: Anayasa Mahkemesi, Bolu'daki bir cezaevinde oturma eylemi düzenlemek isterken gardiyanların fiziksel saldırısına uğrayan Deniz Şah'ın lehine karar verdi.

13 Ağustos: İstanbul'da polis, bir gösteri sırasında gözaltına alınan 23 kişi üzerinde çıplak arama yaptı.